

THE ECONOMIC EFFECTIVITY THE FORCE MOULTING OF THE LAYING HENS

Ekonomická efektívnosť núteného preperenia sliepok

¹Martin HALAJ, Peter HALAJ, Henrieta ARPÁŠOVÁ, ²Branislav ROHÁČIK

¹ SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE

² HYDINÁRSKY PODNIK A. S. TURČIANSKE TEPLICE

Summary, keywords

The recycling of laying hens by methods of moulting inducing have been used in combination of water, feed and light restriction. In two experiments on laying hens were studied moulting course, hens performance, eggs quality and economic effectivity of eggs production. The first experiment (10 months lasting) with two cycles and second experiment (8 months lasting) with three cycles. We are study effectivity of egg production on different price feed and different percentual ratio on the variable off costs on the hens eggs. The results of experimenths showed thath popular and economical method with in the egg industry is restriction of feed lower prices and higher percentual ratio of the variable the cost on the hen's eggs. We are understand that first cycle of the laying eggs may by be long about ten months, second to eight months and furter five to six months of the laying periods

force moulting, laying hens, restriction water, feed, light, utility, egg quality, economic

Úvod

Pri racionalizácii výroby konzumných vajec jeden z biologických racionalizačných prvkov je predĺženie znáškového obdobia (Fořt 1996), alebo recyklácia znášky (Zeelen 1975).

Ekonomiku výroby konzumných vajec podmieňujú výška znášky, hmotnosť a štandardnosť vajec, kvalita a spotreba krmiva a chovateľské prostredie. Rozhodujúcou nákladovou položkou vo výrobe vajec je spotreba krmiva, ktorá tvorí 50 - 65%, ďalej cena mládky zaradenej do chovu 20 - 25%, ktoré spolu tvoria 70 - 85% podiel v nákladoch.

Výšku nákladov na 1 kg vaječnej hmoty ovplyvňuje dĺžka využívania nosníc buď predĺžením cyklov, alebo ich opakovaním (Sykes - Clayton 1966).

Zeelen (1975) uvádza, že výsledky núteného preperovania sliepok sú veľmi variabilné časovo i efektom (Bell 2000). Zeelen (1975) do nákladov na preperenie počíta: zostatková cena sliepky po 1. cykle znášky, krmivo, ošetrovanie a očkovanie, úhyn a ostatné náklady, čo spolu tvorí pre leghornský typ 0,55 a pre stredný typ sliepok 0,70 USD.

Metody

Opakovanie znáškových hybridov hodnotíme u hybridu Shaver Starcross 288. Do 1. pokusu sme zaradili mládky vo veku 18 týždňov súčasne s núteno preperenými sliepkami do 10 mesačného znáškového cyklu. Pre 2. pokus sme využili sliepky z 1. pokusu po nútenom preperení a prísnom výbere do 2. a 3. cyklu a nakúpené sliepky vo veku 18 týždňov do 1. cyklu znášky. Znáška v 2. pokuse trvala 8 mesiacov. Sledovali sme úžitkovosť sliepok, štandardnosť a kvalitu vajec, spotrebu krmiva a zdravotný stav sliepok.

Pri analýze efektívnosti núteného preperenia sme vychádzali zo stratégie, že odpadne nákup mládok a tým obdobie odchovu (150 dní), preperenie trvá 50 - 60 dní a zníži sa náklad na nákup sliepočiek do znáškového krdľa (100 - 120 Sk).

Pri štandardnej znáške po nútenom preperení zisk ekonomického efektu sme prepočítali za podmienok: - štruktúra nákladov na 1 vajce: 65% krmivo, 20% cena mládky, 15% ostatné náklady; pri predpokladanej cene mládky zaradenej do chovu 100Sk, cena 100kg krmiva alternatívne 680; 900Sk; cena 1 kg vaječnej hmoty 41 Sk, cena vyradenej sliepky (1 kg živej hmotnosti 10 Sk), náklady na preperenie 15 Sk. Volíme alternatívny podiel variabilných nákladov (krmivo, vena sliepky, liečivá) 75 a 85% zohľadňujúc rozdielnu chovateľskú úroveň chovateľov a nárast ceny krmiva zaznamenaný v období usku- točnenia pokusu a súčasný stav.

Výsledky a diskusia

V 1. pokuse bola intenzita znášky v 1. a 2. cykle 77,81% a 68% v 2. pokuse 75,16%, 69,54% a 68,75%. Produkcia vaječnej hmoty na kýmny deň bola v 1. pokuse 45,33g a 43,08g; v 2. pokuse 46,15g, 45,20g a 43,74g. Spotreba krmiva na 1 vajce v 1. pokuse 146, 176g a v 2. pokuse 123, 167 a 181g.

Pri dvojcyklovej znáške (1. pokus) bol čistý zisk na jednu sliepku rozdielny podľa ceny krmiva a výška variabilných nákladov. Tak pri cene krmiva 6800Sk / t to bolo pri 85% podiele 1,66Sk, pri 75% podiele 8,61Sk. Pri cene krmiva 9000Sk / t to bolo 7,88Sk a strata 52,36 Sk. Pri prepočte na jedno 60g vajce to bol zisk 4 resp. 5 hal. a pri cene krmiva 9000Sk / t 2 hal. a strata 21 hal.

Pri porovnaní cyklov znášky v miere rentability to predstavovalo pri cene krmiva 6800Sk / t a 85% podiele variabilných nákladov 2,79% a pri 75% - 0,2%. Pri cene krmiva 9000Sk / t to bola nižšia miera rentability pri 85% 1,57% a pri 75% strata -8,73%.

Pri znáškových typoch sliepok o efektívnosti výroby konzumných vajec rozhoduje výška znášky, hmotnosť a štandardnosť vajec, cena sliepky, úhyn a brakovanie, konverzia, cena krmiva a štruktúra nákladov, najmä podiel variabilných nákladov (Fořt 1996, Sykes, Clayton 1977).

Ako uvádza Zeelen (1975) a Bell (2000) žiaden ekonomický rozbor druhého a ďalších znáškových cyklov nemá všeobecnú platnosť, pretože sa tu uplatňuje rad variabilných faktorov (cena krmiva, vajec, znáška, zdravie) a tiež pre každú farmu špecifické podmienky optimálneho využitia chovateľských kapacít a speňažovania vajec.

Záver

Pri recyklovaných znáškach sliepok pri výrobe konzumných vajec efektívnosť núteného preperenia sliepok sa dosiahne za podmienok nižšej ceny krmiva a vyššom podiele variabilných nákladov (krmivo, ceny mládky). Modelovo sa ukázalo, že prvý cyklus znášky by mal trvať do 10 a druhý do 8, ďalšie 5 - 6 mesiacov znášky.

Použitá literatúra

- BELL, D. : In: World Poultry, 16, 2000, 6 : 30 - 35
FOŘT, M. : In: Mechanizace zemědělství - ŽV, Speciál, 4, 1996 : 7
SYKES, A. F. - CLAYTON, E. S. : In: Poultry Science, 56, 1977 : 600 - 604
ZEELLEN, J. K. : Poultry Science, 58, 1975 : 824 - 837